



Από τον Ραβίνο Ηλία Σαμπετάι, δημοσίευση 9.12.2020

Το Χανουκά αποτελεί σπουδαίο σταθμό στις σχέσεις δύο πρωτοποριακών πολιτιστικών παραδόσεων: Ιουδαϊσμού και Ελληνισμού. Αναφέρεται στη σύγκρουση των Μακκαβαίων με τις στρατιές του Αντίοχου Δ', στις αρχές β' αιώνα π.κ.π., για την προάσπιση της πατρικής πίστης, των Ιουδαϊκών κανόνων και παραδόσεων, αλλά και της ελευθερίας: ελευθερία συνείδησης, ελευθερία στο διαφορετικό πιστεύω.

Κάποιοι βλέπουν το χρονικό του Χανουκά ως σοβαρό περιστατικό στην προαιώνια και ατέρμονη αντιπαράθεση του Βιβλικού Μονοθεϊσμού και του Αρχαιοελληνικού Φιλοσοφικού Πολιτισμού.

Είναι έτσι; Η Ιστορία απαντά: ασφαλώς όχι!

Η συνάντηση του Ιουδαϊσμού και του Ελληνικού Πολιτισμού την εποχή του Μέγα Αλέξανδρου, υπήρξε ενδιαφέρουσα και ελκυστική και για τους δύο λαούς. Οι Ιουδαίοι γνώρισαν έναν καινούριο πνευματικό και πολιτισμικό κόσμο. Η Ελληνική σκέψη και η Ελληνική γλώσσα συνέβαλαν στη ραγδαία ανάπτυξη των Ιουδαίων της Διασποράς. Ιουδαίοι λόγιοι ραβίνοι προχώρησαν στην πρώτη ελληνική μετάφραση της Ιουδαϊκής Βίβλου - τη μετάφραση των Εβδομήκοντα - που άνοιξε αμφίπλευρους διαύλους επικοινωνίας. Τους Ιουδαίους σοφούς Νομοδιδάσκαλους γοήτευσε η Ελληνική ορθολογική σκέψη και η γλώσσα.

Ενδεικτική είναι η δήλωση του Ραμπάν Συμόν μπεν Γκαμλιέλ: «Τα Ιερά Βιβλία μας δεν επιτρέπεται να μεταφρασθούν σε άλλη γλώσσα, εκτός από την Ελληνική». Επίσης, η επιρροή της Ελληνικής φιλοσοφικής σκέψης στους Ιουδαίους λόγιους, αποτυπώνεται σε μια άλλη δήλωση του Συμόν μπεν Γκαμλιέλ: «Χίλιοι μαθητές ήσαν στον οίκο του πατέρα μου. πεντακόσιοι μελετούσαν Τορά, και πεντακόσιοι σπούδαζαν Ελληνική σοφία»! Ένας άλλος Νομοδιδάσκαλος ο Ραμπί Αμπάου, έζησε στην Καισάρεια το 300 κ.π., σπούδασε Ελληνικά και ρητορική, και αργότερα μεταλαμπάδευσε αυτές τις γνώσεις στις κόρες του: «Επιτρέπεται στον γονέα να διδάξει στην κόρη του Ελληνικά, διότι αποτελούν κόσμημα-διάδημα».

Με όχημα τη μετάφραση των Ο' η Βιβλική διδασκαλία και παράδοση εισχώρησε σε εκατομμύρια ειδωλολατρικά σπίτια, και κατέστη πηγή έμπνευσης για κάθε άνθρωπο. Όλα αυτά δεν συνηγορούν υπέρ μιας ατέρμονης διαμάχης Ελληνισμού και Ιουδαϊσμού. Τουναντίον, οι Ιουδαίοι με το Μονοθεϊστικό πιστεύω τους και οι

Έλληνες εξαιτίας της φιλοσοφικής τους ωριμότητας, άνοιξαν τις πύλες της Θεϊκής αναζήτησης μέσω της ορθολογικής γνώσης. Ο Διονύσιος Δάτας, Μητροπολίτης Ζακύνθου στα τέλη του 19ου αιώνα, έγραψε για την Ελληνο-Ιουδαϊκή πνευματική συνεισφορά: «Δύο έθνη υπήρξαν άκρως ευεργετικά πάνω στη γη, και ο κόσμος όλος οφείλει να γράψει με ανεξίτηλα γράμματα τ' όνομά τους: το έθνος των Ιουδαίων, που προσεύχονται και διαλογίζονται στην Ιερουσαλήμ για να κατεβάσουν τον Θεό εις τον άνθρωπο και το έθνος των Ελλήνων, που φιλοσοφούν στην Αθήνα για να ανεβάσουν τον άνθρωπο στον Θεό!». Όλες οι παραπάνω αναφορές περιγράφουν μια αγαστή συνοδοιπορία με κοινούς στόχους, και όπου η μια πολιτισμική παράδοση εμπλουτίζει την άλλη.

Το Χανουκά αντιπροσωπεύει πράγματι μια σοβαρή σύγκρουση που, όμως, βαραίνει εξ ολοκλήρου τον αλλοπρόσαλλο Αντίοχο Δ' τον Επιφανή [ή, Επιμονή, όπως σκωπτικά καταχωρείται από κάποιους Ιουδαίους ιστοριογράφους]. Επεδίωξε να απομακρύνει τους Ιουδαίους από τη θρησκευτική και πολιτισμική τους παράδοση, και να τους ενσωματώσει βίαια στο Ελληνιστικό πολυθεϊστικό πάνθεον. Οι Μακκαβαίοι ξεσηκώθηκαν για την προάσπιση της πατρογονικής τους παρακαταθήκης. Εκδίωξαν από τον Ναό και την Ιερουσαλήμ τους βέβηλους Ασσυρίους, εξάγνισαν το Μπετ Αμικντάς και το εγκαινίασαν εκ νέου στη λατρεία του Ενός - Μοναδικού Θεού.

Καθιέρωσαν τον οκταήμερο εορτασμό με το άναμμα της Χανουκιγιά, για να υπογραμμίσουν ότι το φως της Τορά είναι ακατάβλητο, ότι το πνεύμα είναι πιο ανθεκτικό από τη φυσική βία. Ότι η ειρηνική συνύπαρξη απαιτεί αποδοχή του άλλου, και σεβασμό στο πιστεύω κάθε ανθρώπου και κάθε πολιτισμικής παράδοσης. Η πρώτη σύγκρουση στην ιστορία για την προάσπιση του θρησκευτικού πιστεύω, έθεσε τα θεμέλια για κοινωνία με δικαιοσύνη και ισονομία για όλους. Χάρis στους αγώνες των Μακκαβαίων μπορούμε και μιλάμε σήμερα για Μονοθεϊστικές Θρησκείες.

Το Χανουκά αναφέρεται σε μια ιστορία πριν 22 αιώνες. «Ανερότ αλάλου: τα αναμμένα Κεριά» όμως στη Χανουκιγιά, μεταδίδουν μηνύματα που και σήμερα είναι επίκαιρα.

Φέτος όλοι οι Κοινοτικοί χώροι δεν θα φωτισθούν από τη Χανουκιγιά. Λόγοι εξαιρετικοί δεν επιτρέπουν συγκεντρώσεις και ομαδικούς εορτασμούς. Όμως, όπως διδάσκουν οι σοφοί Νομοδιδάσκαλοι, κύριος χώρος για το άναμμα της Χανουκιγιά είναι τα σπίτια: «Νερ Χανουκά ις ουμπετό» - το κερί του Χανουκά είναι ιερό χρέος κάθε Ιουδαίου γι' αυτόν και τα μέλη της οικογενείας του.

Άλλωστε, τι νόημα έχει να ανάβουμε τη Χανουκιγιά και να φωτίζονται δημόσιοι χώροι, και το σπίτι μας να μένει σκοτεινό, να μη φωτίζεται από το αναζωογονητικό φως της Τορά και των παραδόσεων;

Ας οπλισθούμε λοιπόν όλοι με θέληση να φωτίσουμε και να γιορτάσουμε οικογενειακά στα σπίτια μας.

«Χανουκά Σαμέαχ» με υγεία και κάθε καλό. Αμέν.

ΠΗΓΗ: [ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, 9.12.2020](#)